

**Вплив стану зелених насаджень Полтавської міської дитячої
поліклініки № 3 на здоров'я людини**

Дерев'янка Тетяна Василівна

Українська медична стоматологічна академія

Озеленення міст і селищ є комплексною архітектурно-ландшафтною організацією життєвого середовища людини. Розміщення зелених насаджень в забудові міста повинне бути спрямоване на створення системи зелених масивів, які розраховані на поліфункціональне використання цих територій в рекреаційних, захисних і оздоровчих цілях.

Вагому роль у поліпшенні санітарно-гігієнічних та еколого-валеологічних умов здійснюють зелені зони на територіях лікувально-профілактичних закладів [1]. Ландшафт озелененої території, використовуваної для оздоровчих цілей, може виявляти значний позитивний вплив на організм людини, тому лікарняний парк – це своєрідна лікарня, як доповнення до того комплексу оздоровчих заходів, які здійснюються в лікувальній установі. При організації ландшафту території застосовуються різні прийоми і видовий склад насаджень, що визначаються згідно зі специфікою лікувально-профілактичних закладів. Характерним недоліком озеленення відповідних установ є відсутність визначеної системи в підборі асортименту, застосування на обмежених ділянках широкого переліку видів і форм рослин різних за своїм складом, еколого-біологічними властивостями і декоративним якостям, що призводить до зниження експлуатаційних і художніх якостей озеленюваних територій, до перевантаженості і строкатості.

У результаті проведених досліджень на території міської дитячої поліклініки (м. Полтава) було виявлено 32 види і форми деревних рослин, які належать до 13 родин, 23 родів двох відділів [2]. Найбільшою кількістю особин дерев в озелененні території Полтавської дитячої поліклініки № 3 характеризуються родини Розоцвіті (125), Березові (93), Маслинові (34), Самшитові (30), Кипарисові (23), Кленові (19), однакову кількість особин

мають родини Липові (16) та Соснові (16). Незначною кількістю представлені родини Вербові (13), Сумахові (8) та Гірकोкаштанові (3).

Деревні насадження активно беруть участь в біологічному очищенні атмосферного повітря території. У процесі фотосинтезу вони щорічно виділяють в атмосферу кисень, поглинаючи при цьому значну кількість вуглекислоти. Як джерело кисню зелені насадження є водночас фільтром, який сприяє очищенню повітря від газо-, димо-, пилоподібних і різних аерозольних домішок за рахунок активної роботи фотосинтезуючого апарату рослин [1].

Крони деревних рослин є певним захистом організму людини від перегрівання у спекотні дні. Адже, над парковим насадженням виникають низхідні потоки повітря, тому що поверхня листків значно прохолодніша асфальтового покриття та заліза, а присутній пил захоплюється спадними струмами повітря та осідає на листках.

Значну роль у покращенні здоров'я людини відіграють фітонцидні властивості рослин, які здатність виділяти особливі леткі речовини, які вбивають хвороботворні бактерії або затримують їх розвиток. Ці властивості набувають особливу цінність на досліджуваній території, повітря якої містить набагато більше та різноманітніше за видовим складом інфекційних мікроорганізмів. Високі фітонцидні властивості мають сосна звичайна, ялина звичайна та колюча, горобина звичайна, ялівець звичайний та козацький, робінія псевдоакація, гірकोкаштан звичайний, береза повисла та інші [1, 2]. Максимальну антибактеріальну активність більшість рослин виявляють в літній період.

Зелені насадження мають вагомe значення у вирішенні проблеми організації відпочинку населення. Забарвлення листя, його тихий шелест, м'яке розсіяне світло, менш висока температура у спекотні дні, наявність у повітрі фітонцидів, бальзамічних та інших речовин, що виділяють рослини, слабка запиленість повітря і підвищений вміст у ньому кисню надають сприятливу фізіологічну дію на нервову систему людини, знижуючи напругу, викликану ритмом міського життя, укріплюючи здоров'я людини та підвищуючи його

працездатність. Це, в першу чергу, пов'язано із сприйняттям кольорової гами рослин. Адже, саме переважаючий у весняно-літній і частково у зимовий період (домінують хвойні рослини) зелений колір (беззаспокійливий, гіпнотичний) впливає на нервову систему, знімаючи дратівливість, безсоння, втому, знижує кров'яний тиск і піднімає тонус, а жовтогарячий – в осінній – стимулює почуття й прискорює пульсацію крові, не впливаючи при цьому на кров'яний тиск, має сильну стимулюючу дію, створює почуття благополуччя й веселощів.

Таким чином, зелена зона лікувально-профілактичного закладу відіграє важливу роль у процесі створення оптимальних умов для дітей, підлітків і дорослих. Функції, які виконують зелені насадження на території міської дитячої поліклініки можна розподілити на дві групи: санітарно-гігієнічні та декоративно-планувальні. Влаштування та організація діяльності лікувально-профілактичного закладу, згідно з гігієнічними вимогами, дають можливість створити найкращі умови зовнішнього середовища для хворих, сприяють впровадженню лікувальноохоронного режиму, запобігають виникненню внутрішньо-лікарняних інфекцій, сприяють як найшвидшому видужанню хворих та забезпеченню оптимальних умов для діяльності медичних працівників.

Література:

1. Дерев'яно Т.В. Санітарно-гігієнічні та еколого-оздоровчі властивості зелених насаджень Полтавської дитячої поліклініки № 3 / Т.В. Дерев'яно, Р.М. Величко // Здоров'я людини: теоретичні, практичні та методичні аспекти : м-ли Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава, 2016. – С.28-31.
2. Дерев'яно Т.В. Особливості ландшафтного дизайну території міської дитячої поліклініки № 3 (м. Полтава) / Т.В. Дерев'яно, Р.М. Величко // Генофонд колекцій ботанічних садів і дендропарків – запорука сталих фітоценозів в умовах кліматичних змін: м-ли Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю Ботанічного саду ім. академіка В.І. Липського Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. – Одеса: ОНУ, 2017. – С.223-226.